

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

17 mai 2023

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Guzun Ion,

Judecători – Daguța Sergiu și Eremciuc Ghenadie,

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către avocatul Tampei Tatiana în numele inculpaților Lisnic Nicolai și Lupan Andrian, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 septembrie 2022, în cauza penală în privința lui

Lisnic Nicolai Xxxxx, născut la xxxxx,
originar și domiciliat în r-nul Xxxxx,
s. Xxxxx

Lupan Andrian Xxxxx, născut la xxxxx,
originar și domiciliat în r-nul Xxxxxi,
s. xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. prima instanță: 28.03.2017 – 11.04.2022;

2. instanța de apel: 10.05.2022 – 28.09.2022;

3. instanța de recurs: 27.01.2023 – 17.05.2023.

Asupra admisibilității în principiu a recursurilor ordinare în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă:

1. Prin sentința Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 11 aprilie 2022, procesul penal de învinuire a lui Lisnic Nicolai și Lupan Andrian în săvârșirea infracțiunii

prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal, a fost încetat în legătură cu intervenirea amnistiei în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, Lisnic Nicolai și Lupan Andrian la 14.12.2016, în jurul orelor 22:30 , împreună și prin înțelegere prealabilă cu Ghervas Petru, Belibov Ion și Iațco Iulian, în privința cărora cauza a fost disjunsă într-o procedură separată, aflându-se pe una din străzile s. Meșeni, r-nul Rezina, acționând în comun acord, din intenții huliganice, fără motiv întemeiat, în urma unui conflict cu un grup de localnici, încălcând grosolan ordinea publică, în prezența mai multor persoane, având asupra lor obiecte asemănătoare cu bâte, având intenția aplicării violenței fizice față de persoane, i-au aplicat lui Chironda Mihail și Bubulici Veaceslav multiple lovituri cu pumnii, picioarele și bâte, peste diferite părți ale corpului, prin ce le-au cauzat lui Chironda Mihail, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 289 din 09.01.2017, vătămări corporale sub formă de echimoze și edem al țesuturilor moi pe față, hemoragie sclerală parțială la ochiul stâng ce se referă la vătămări corporale neînsemnate și lui Bubulici Veaceslav, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 279/D din 09.01.2017, vătămări corporale sub formă de fractura oaselor nazale, cu deplasare de fragmente, excoriații și edem al țesuturilor moi pe față ce se referă la vătămări corporale ușoare.

3. Nefiind de acord cu sentința pronunțată împotriva acesteia a declarat apel procurorul în Procuratura raionului Rezina, Bernaz Ion, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care a-i recunoaște pe Lisnic Nicolai și Lupan Andrian culpabili de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal și în corespundere cu prevederile acestui articol, a le stabili la fiecare, în parte, o pedeapsă de 3 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate în privința lui Nicolai Lisnic și Andrian Lupan pe un termen de probațiune de 1 (un) an, iar în baza art. 2 alin. (1) al Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, de a-i libera pe inculpații Lisnic Nicolai și Lupan Andrian de executarea pedepsei solicitate.

3.1. În argumentarea apelului declarat, acuzatorul de stat a invocat următoarele:

- în cauza dată urma a fi adoptată o sentință de condamnare, cu liberarea inculpaților de răspunderea penală, fiindcă aplicarea amnistiei prezumă recunoașterea culpabilității inculpatului.

Or, potrivit art. 107 alin. (1) Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect

înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei. Amnistia nu are efecte asupra măsurilor de siguranță și asupra drepturilor persoanei vătămate.

Conform art. 285 alin. (2) Cod de procedură penală, încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la art. 275 pct. 4) – 9) din prezentul cod.

Soluția care poate fi adoptată la finalizarea examinării cauzei penale în cazul aplicării prevederilor Legii nr. 243, o reprezintă sentința de condamnare, acest fapt fiind expres prevăzut la art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală - cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei, conform art. 107 din Codul penal.

Cât privește adoptarea unei sentințe de încetare a procesului pe motivul intervenirii amnistiei, acest temei nu se regăsește în conținutul art. 391 Cod de procedură penală.

Emiterea unei sentințe de încetare a procesului penal pe motivul aplicării amnistiei este exclusă de următoarele acte normative:

- prevederile art. 396 pct. 4) Cod de procedură penală, care stabilește că, în cazul încetării procesului penal, urmează a fi revocate măsurile de asigurare a acțiunii civile și a eventualei confiscări speciale, fapt care nu poate fi acceptat în cazul aplicării amnistiei, or, prevederile amnistiei se răsfrâng doar asupra pedepselor și măsurilor de constrângere cu caracter educativ, nu și asupra bunurilor ce urmează a fi confiscate, acțiunii civile, măsurilor de siguranță,

- însăși Legea nr. 243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, prevede doar absolvirea de pedeapsa penală a inculpatului, nu și respingerea pretențiilor materiale ale victimei față de inculpat, confiscarea sau distrugerea obiectelor infracțiunii;

Adoptând o soluție de încetare a procesului penal instanța de judecată nu poate determina și constata din punct de vedere juridic corespunderea exactă între semnele faptei prejudiciabile săvârșite de către inculpat și semnele componentei infracțiunii, prevăzute de norma penală, fapt ce contravine prevederilor art. 107 Cod penal, 285 alin. (2), 275 pct. 4) Cod de procedură penală și Legii nr. 243.

Norma art. 332 alin. (5) Cod de procedură penală, este caducă, și deși se regăsește în cod, este inaplicabilă, deoarece contravine celorlalte prevederi ale Codului penal și de procedură penală și ar încălca grav drepturile celorlalte părți în proces.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 septembrie 2022, a fost admis apelul declarat de către procuror, sentința casată integral și

pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

Lisnic Nicolai și Lupan Andrian fiin recunoscuți de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal, se liberează de pedeapsă penală în legătură cu intervenirea amnistiei.

4.1. Pentru a se pronunța, în sensul dat, instanța de apel a reținut că, la pronunțarea sentinței, instanța de fond corect a stabilit circumstanțele de fapt și, parțial, de drept și just a ajuns la concluzia că inculpații Lisnic Nicolai și Lupan Andrian au săvârșit infracțiunea imputată lor.

Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală sus-indicată și care au fost corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 Codul de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludentii, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor. Astfel, acțiunile inculpaților Lisnic Nicolai și Lupan Andrian au fost corect încadrate în baza art. 287 alin. (3) Cod penal, după semnele calificative, *huliganismul, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor, precum și acțiunile care prin conținutul lor se deosebesc printr-un cinism sau obrăznicie deosebită, săvârșite cu aplicarea altor obiecte pentru vătămarea integrității corporale.*

Totodată, instanța de apel a menționat că, fapta a fost comisă de către Lisnic Nicolai și Lupan Andrian la 14 decembrie 2016, precum și faptul că ultima modificare a normei prevăzute la art. 287 alin. (3) Cod penal, a fost operată prin Hotărârea Curtii Constitutionale nr. 25 din 12.08.2021, prin care Curtea a declarat neconstituțional cuvântul „grosolan” și textul „cinism sau” din art. 287 alin. (1) Cod penal al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr.985 din 18.04.2002.

Studiind conținutul normei prevăzute la art. 287 alin. (3) Cod penal, până la modificările operate, dar și după, instanța de apel a reținut că, prin noua redacție a art. 287 alin. (3) Cod penal, nu se dezincriminează actul de huliganism, și nici nu a fost schimbat conceptul huliganismului, ci, având în vedere că conținutul anterior al normei prevăzute la art. 287 alin. (3) Cod penal, nu îndeplinea standardul calității legii penale, fiind contrară articolelor 1 alin. (3) și 22, coroborate cu articolul 23 din Constituție, Curtea a declarat neconstituțional cuvântul „grosolan” și textul „cinism sau” din conținutul acestei norme.

Astfel, analizând obiectiv cumulul de probe prin prisma art. 101 Cod procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludentii, veridicității și coroborării lor, instanța de apel a constatat că, inculpații Lisnic Nicolai și Lupan

Andrian au comis infracțiunea prevăzută de art. 287 alin. (3) Cod penal, după indicii *huliganismul*, adică *acțiunile intenționate care încalcă ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor, precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită, săvârșite cu aplicarea altor obiecte pentru vătămarea integrității corporale*.

Totodată, instanța de apel a reținut că, instanța de fond eronat a dispus încetarea procesului penal în legătură cu intervenirea amnistiei potrivit Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, or potrivit sentinței contestate urmează că prima instanță a examinat cauza și a încetat procesul penal în privința lui Lisnic Nicolai și Lupan Andrian în temeiul Legii privind amnistia fără a recunoaște vinovăția ultimilor.

Instanța de apel a reținut că, atât partea apărării, cât și partea acuzării sunt de acord că amnistia este aplicabilă cazului respectiv. Diferența rezidă doar în exprimarea procesuală a aplicării amnistiei.

În conformitate cu art. 107 alin. (1) Codul penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

Înlăturarea pedepsei ca efect al intervenirii actului de amnistie poate avea loc doar atunci când este posibilă aplicarea acesteia, dar ea nu mai este aplicată. Aici urmează a puncta principial că posibilitatea stabilirii pedepsei poate exista doar în cazul în care persoana este recunoscută vinovată de comiterea unei infracțiuni. Deci, când este înlăturată pedeapsa atunci urmează să existe o sentință de condamnare, prin care se recunoaște vinovăția cu stabilirea pedepsei și liberarea de executarea acesteia.

Înlăturarea răspunderii penale nu se identifică cu înlăturarea pedepsei, dat fiind faptul că prima presupune scutirea persoanei, care a săvârșit o infracțiune, de obligația de a suporta sancțiunea prevăzută de norma de incriminare, iar a doua presupune scutirea persoanei de executarea pedepsei stabilite prin sentința de condamnare (adică, doar după recunoașterea vinovăției și stabilirea pedepsei).

Soluția încetării procesului penal în ședința de judecată are semnificația absolvirii inculpatului de răspundere penală și de pedeapsă pentru temeuri de nereabilitare, iar în unele cazuri și pentru temeuri de reabilitare. Astfel, soluțiunea este o soluție a instanței de judecată prin care cel acuzat se scutește de pedeapsă în cazurile când tragerea la răspundere penală este împiedicată de anumite circumstanțe prevăzute de lege sau se dispune înlocuirea acesteia cu alte modalități

de răspundere (de exemplu cu cea contravențională). Încetarea procesului penal în faza judecării cauzei în prima instanță constituie o soluție determinată de inoportunitatea atingerii scopului procedurii în cauză, de regulă, fără a se pronunța asupra vinovăției sau nevinovăției inculpatului.

Privitor la numirea pedepsei penale, instanța de apel a conchis că, reieșind din circumstanțele cazului, și anume, că inculpații Lisnic Nicolai și Lupan Andrian în ședință de judecată în instanța de fond au recunoscut vina și s-au căit sincer de cele comise, și ținând cont de scopul pedepsei penale, de comportamentul și de personalitatea inculpaților, de faptul că anterior nu au fost judecați, a ajuns la concluzia că corectarea și reeducarea acestora este posibilă prin aplicarea în privința lui Lisnic Nicolai și Lupan Andrian a unei pedepse sub formă de 3 ani închisoare fiecăruia, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, iar prin aplicarea art. 90 alin. (1) Cod penal, pedeapsa aplicată inculpaților Lisnic Nicolai și Lupan Andrian urmează a fi suspendată condiționat pe un de termen de probațiune de 1 (unu) an.

Totodată, în conformitate cu art. 389 alin. (4) pct. 2) Codul de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art. 107 Cod penal.

Prin urmare, instanța de apel a conchis că fapta incriminată, cât și persoana inculpaților cad sub incidența Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, iar temeiuri pentru neaplicarea actului de amnistie, la caz, instanța de apel nu a stabilit.

Astfel, raportând circumstanțele sus enunțate la prevederile cauzei care guvernează speța, instanța de apel a reținut că, inculpații Lisnic Nicolai și Lupan Andrian urmează a fi eliberați de pedeapsa stabilită pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal.

5. Legalitatea și temeinicia deciziei instanței de apel este contestată cu recurs ordinar de către avocatul Tampei Tatiana în numele inculpaților, care invocând temei pentru recurs prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanța de apel în alt complet de judecată.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs este

în drept să decidă asupra inadmisibilității recursului în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

În cererea avocatului Tampei Tatiana în numele inculpaților este invocat ca temei pentru recurs prevederile art. 427 alin. (2) pct. 6) Cod de procedură penală, potrivit cărora *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.*

Însă, instanța de recurs constată că, textul recursului părții apărării nu cuprinde o careva motivare ori argumentare din punct de vedere al temeiului stipulat în pct. 6) alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală.

În fapt, decizia atacată corespunde tuturor prevederilor legii de procedură penală, ea fiind legală și întemeiată.

La caz, instanța de apel a pronunțat o decizie de condamnare, deoarece în consecutivitatea prescripțiilor din art. 1 alin. (1), 7 alin. (1) – (8) , 2 alin. (4), 275 pct. 4), 285 alin. (2) și (7), 350 alin. (1), 332 alin. (1) și (5), 384 alin. (1), (3) și (4), 389 alin. (1) și (4) pct. 2), 394 alin. (1) pct. 1), 2) și 5), 395 alin. (1) pct. 2) și 3) Cod de procedură penală, se atestă clar și concludent că încetarea procesului penal în cazul amnistiei poate fi dispusă doar de instanța de fond, și doar la faza ședinței preliminare, când inculpatul consimte (art. 350 alin. (1), 332 alin. (1) Cod de procedură penală).

Ulterior însă, dat fiind că procedura continuă în mod obișnuit (art. 332 alin. (5) Cod de procedură penală), instanțele de fond și de apel (art. 413 alin. (1), art. 415 alin. (1) pct. 2), 419 Cod de procedură penală), hotărăsc asupra învinuirii înaintate inculpatului și aplicarea actului de amnistie doar prin adoptarea sentinței sau deciziei de condamnare, când vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată, iar în dispozitiv - cu constatarea că inculpatul este vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală, cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei (art. 384, 389 alin. (1) și (4) pct. 2), 394, 395 Cod de procedură penală).

Astfel, se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârii contestate, relevă în mod concludent că instanța de apel corect a pronunțat o sentință de condamnare și în baza art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală i-a liberat pe Lisnic Nicolai și Lupan Andrian de executarea pedepsei, deoarece în cauza respectivă sunt întrunite condițiile aplicării Legii amnistiei nr. 243 din 24.12.2021 în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

În baza celor expuse, Colegiul penal conchide că, temeiul invocat de către avocatul Tampei Tatiana în numele inculpaților nu este aplicabil din punct de vedere al prezenței erorilor de drept, care ar da temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării hotărârii contestate și, potrivit legii, se dispune inadmisibilitatea recursului, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Tampei Tatiana în numele inculpaților Lisnic Nicolai și Lupan Andrian, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 septembrie 2022, în cauza penală în privința lui **Lisnic Nicolai Xxxxx și Lupan Andrian Xxxxx**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată integral la **30 mai 2023**.

Președinte:

Guzun Ion

Judecători:

Daguța Sergiu

Eremciuc Ghenadie